

11. november 2018 – 100-året for våbenstilstanden for 1. Verdenskrig – faktaark.

I år er det 100 år siden, at 1. Verdenskrig stoppede. Det markeres i hele Europa hen over de næste dage.

Den dag i dag præger krigen Europa, og bruges som reference til at forstå international politik. Udbruddet af krigen er eksemplet på domino-effekt eller "chain-gang" i allianceteori, hvor stateres alliancer river hinanden med i en krig. Det skyldtes bl.a. de manglende internationale institutioner. Freden skabte nye stater, men den var en hævn over Tyskland og var dermed med til at skabe grundlaget for 2. Verdenskrig.

Krigen martrede og martrer fortsat Tyskland, Frankrig og Storbritannien. Millioner døde, og millioner blev hjemsendt med svære skader.

Våbenstilstanden

- Den 11. november 1918 kl. 11 stoppede våbnene med at lyde ved fronten.
 - Derved afsluttedes 1. Verdenskrig (1914-1918).

1. Verdenskrig har betydning den dag i dag

- Man erkendte behovet for internationale institutioner til at styre en krise.
 - Krisen i 1914 efter skuddet i Sarajevo medførte en krise, der ikke kunne kontrolleres.
 - Først skabte man Folkeforbundet i 1920. Det mistede eller fik aldrig betydning.
 - FN blev skabt i 1945 efter 2. Verdenskrig for at løse internationale kriser og håndtere samspillet imellem stater.
- Frankrig og Tyskland vil undgå en europæisk krig – derfor skabte de efter 2. Verdenskrig det, vi i dag kender som EU.
 - EU er et sikkerhedspolitisk projekt i Frankrig og Tyskland.
 - Læren var, at det gamle konference-system, hvor man ad hoc mødtes ved kriser, ikke virkede.
- Den moderne britiske velfærdsstat blev grundlagt på baggrund af krigen, så man kunne håndtere de mange veteraner.
 - I Tyskland havde man allerede startet tiltag til en velfærdsstat under Bismarck i 1881.

Situationen i dag og 1. Verdenskrig

- I dag er international politik igen blevet usikker, og noget minder om 1914, og andet på ingen måde.
 - I dag har vi en stormagtskonkurrence som i perioden op til 1914.
 - I 1914 var alle stormagternes strategier (med mulig undtagelse af Storbritannien) aggressive. Det er de ikke i dag.
 - Nationalisme var en del af dagsordenen i perioden op til 1914, men det accelererede efter krigen og frem til 1939.
 - Internationale institutioner eksisterer i dag i modsætning til i 1914.
 - Der er i dag en langt større afhængighed i det internationale system, der er med til at stabilisere økonomien.

Mindehøjtideligheder

- Den 10. november markerer Frankrig og Tyskland underskrivelse af våbenstilstanden, idet den blev underskrevet den 10. november – tilstanden trådte i kraft den 11. november.
- Den vigtigste mindehøjtidelighed foregår i Frankrig, hvor præsident Macron har inviteret 120 statsledere og statsoverhoveder. Det sker den 11. november.
- I Danmark er der en række markeringer, bl.a. på Kastellet og på Sønderborg Slot samt i Aarhus, hvor H.M. Dronningen deltager.

Fredsftalen

- Versailles-traktaten afsluttede 1. Verdenskrig.
- Det var en meget hård fred, der dedikerede freden til de slagte.
- Tyskland skulle straffes, og det skulle gøres umuligt, at landet kunne genrejse sig.
- Den franske premierminister Clemenceau sagde: *Il est plus facile de faire la guerre que la paix.* (det er lettere at føre krig end at skabe fred.)
- Freden blev underskrevet den 28. juni 1919
 - Fredsforhandlingerne var fyldt med symbolik.
 - Traktaten blev underskrevet på Versailleslottet, hvor Det tyske Kejserrige var blevet udråbt i 1871 efter sejren over Frankrig.
 - Årsdagen for skuddet i Sarajevo, der udløste 1. Verdenskrig.
 - Forhandlingerne startede den 18. januar 1919 – igen en symbolsk dag. Dagen for Det tyske Kejserriges udråbelse efter den tyske sejr over Frankrig i Den fransk-tyske Krig (1870).
- Freden var så hård, at den næsten knækkede Tyskland.
 - Derved blev det muligt for populistere at spille på nederlaget.
 - Hitler og nazisterne spillede på freden, og skabte en dolkestødsmyte om, at soldaterne ikke tabte krigen, og at det var politikerne, der gjorde det.

Nye stater og stater, der gik under

- Estland, Letland og Litauen, Polen og Tjekkoslaviet skabtes ved fredstraktaten.
- Både det tyske kejserrige og det russiske zarømme gik under.

Danmark

- Ved en folkeafstemning blev Sønderjylland dansk.
- Derved kom dele af de i 1864 tabte områder tilbage, men ikke hele Slesvig og Holsten.
- I Sønderjylland – der var tysk – blev mænd udskrevet til tysk militærtjeneste.
 - Der er registreret 6.490 faldne og savnede soldater.
 - I alt deltog cirka 30.000 dansksindede i krigen på tysk side.

Traditioner

- I Frankrig og Storbritannien mindes man på forskellig vis krigen. Her kort om knaphulsblomsterne:

- *Le Bleuet* er en stiliseret kornblomst, som man i Frankrig sætter på reversen på jakken til minde om de savn, soldaterne led. Bleuet var et kaldenavn for de nye soldater, der kom til fronten iført nye rene uniformer.
- Le Bleuet sælges i dag i dagene op til 11. november og 8. maj (sejrdagen for sejren i Europa i 1918 og over Tyskland i 1945)
- *The Poppy* er den britiske knaphulsblomst, en stiliseret valmue. Valmuerne voksede på trods af krigens rædsler på slagmarken.
- Den canadiske læge, oberstløjtnant John McCrae skrev digtet *In Flanders Fields*. Digtet inspirerede andre, og efter krigen skabte man en national indsamling ved salg af silkeblomster.

Bleuet – kornblomsten

Alphonse Bourgoïn: *Bleuets de France*, 1916

<p><i>«Les voici les p'tits « Bleuets » Les Bleuets couleur des cieux Ils vont jolis, gais et coquets, Car ils n'ont pas froid aux yeux. En avant partez joyeux ; Partez, amis, au revoir ! Salut à vous, les petits « bleus », Petits « bleuets », vous notre espoir ! »</i></p>	<p>These here, these little "Bleuets" These Bleuets the colour of the sky, Are beautiful, gay, stylish, Because they are not afraid. Merrily, go forward Go on, my friends, so long! Good luck for you, little "blues" Little "bleuets", you are our hope!</p>
---	--

John McCrae: *IN FLANDERS FIELDS*, 1915

*In Flanders' fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place: and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.*

*We are the dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow,
Loved and were loved, and now we lie
In Flanders' fields.*

*Take up our quarrel with the foe;
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high,
If ye break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders' Fields.*